

Енергетске заједнице као форма (грађанске) демократије на енергетском тржишту

Милош Кузман, Потпредседник УПЕС, Руководилац групе за енергетско и еколошко право НИС а.д. Нови Сад

Енергетске заједнице и принципи на тржишту електричне енергије

- 🔥 Концепт енергетских заједница усредсређен је на оснаживање грађана да директно учествују у транзицији чисте енергије како би се створила локална еколошка, економска и друштвена корист, уместо давања приоритета профиту
- 🔥 Ово подразумева колективно власништво, демократску контролу и реинвестирање финансијских користи назад у заједницу како би се смањило енергетско сиромаштво и промовисала енергетска независност
- 🔥 Принципи на тржишту електричне енергије су углавном постављени другачије него што је то случај са енергетским заједницама, те грађанска енергија на тржишту електричне енергије оснажује његове некомерцијалне перспективе

Основни принципи енергетских заједница

- 🔥 **Енергетска правда:** Енергетска транзиција би требало да буде инклузивна и праведна, осигуравајући да рањиви сектори друштва могу да учествују и имају користи
- 🔥 **Оснаживање локалних подручја:** Промовисање децентрализације омогућава локалном становништу, предузећима и јавним субјектима да колективно производе, троше и деле обновљиву енергију, дајући им контролу над својом енергетском будућношћу
- 🔥 **Користи заједнице уместо профита:** Примарни циљ је да се заједници обезбеде еколошке, економске или друштвене користи, као што су смањени рачуни за енергију, стварање радних места и улагања у локалну инфраструктуру, а не максимизирање финансијског профита
- 🔥 **Колективно власништво и контрола:** Чланови заједнички улажу у енергетске пројекте, негујући осећај поверења и остављајући економске користи на локалном нивоу

Како остварити основне принципе

- 🔥 **Колективна акција:** Грађани, предузећа и локалне власти формирају правни субјект, попут предузећа, задруге или удружења, како би инвестирали и управљали пројектима обновљивих извора енергије, као што су заједнички соларни панели на крововима или ветроелектране
- 🔥 **Дељење и дистрибуција:** Произведена енергија може се делити међу члановима, **продавати на тржишту** самостално или преко агрегатора или користити за снабдевање локалне заједнице
- 🔥 **Техничко и финансијско управљање:** Ефикасне структуре управљања су кључне за техничку координацију, финансијско планирање и процену ризика
- 🔥 **Партнерство:** Енергетске заједнице често сарађују са јавним институцијама и финансијским ентитетима како би приступиле грантовима и инвестицијама, градећи кредибилитет и преговарачку моћ

Може ли тржиште електричне енергије без енергетских заједница

- 💧 Кога нема без њега се може, али боље да је ту да би се остварили сви основни принципи енергетских заједница
- 💧 Тржиште електричне енергије ће бити одрживије и зеленије уколико га украсе енергетске заједнице
- 💧 Локалне заједнице ће се оснажити са енергетским заједницама на својој територији а грађани ће имати вишеструке користи
- 💧 Тржиште електричне енергије без енергетских заједница је непотпуно, архаично и грађански недовољно демократично

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Контакт подаци:
Милош Кузман
milos.kuzman@upes.rs

Разговори о енергетским заједницама – европска искуства и иницијативе у Србији

Жоржа Клемансоа 19, II спрат, сала М1, Београд, 06. новембар 2025. године